

2021



 imantahbaz

# GODIŠNJI IZVEŠTAJ RADA

 CENTAR ZA  
OMLADINSKI RAD



## ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

---

U 2021. godini, CZOR je nastavio sa radom u skladu sa svojim strateškim opredeljenjem i to u oblastima:

- ➊ Zaštite prava mladih da **odrastaju u zdravom okruženju bez uticaja alkohola**
- ➋ Prevenciji **socijalnog isključenja** mladih u riziku
- ➌ Povećanju **zapošljivosti i zapošljavanju** mladih u riziku

Dakako, ove godine smo se suočavali sa posledicama pandemije **COVID-19**, a čini nam se da je ova godina još bila izazovnija od prethodne u ovom kontekstu. Dugoročne posledice pandemije su postale izražajnije i brojnije. Nažalost predviđanja o posledicama pandemije su nas dočekala već u ovoj godini, a prateći razvoj situacije i u narednim godinama ćemo se boriti sa istima. Virtuelni život, zabrana okupljanja, fizička distanca, ekonomski i zdravstvena kriza, ranjive mlade je još više marginalizovao. Akumulirani stres, neizvesnost i izolacija uzrokovale su pogoršanja kako fizičkog, tako i mentalnog zdravlja, a time i do povećanja konzumacije alkohola mladih, kao i njihova izloženost štetnosti alkohola posebno porodičnom nasilju.



Prepoznavši ove potrebe i narušena prava mladih, CZOR je u skladu sa svojim mogućnostima i organizacijskim vrednostima solidarnosti i zaštite ljudskih prava, odgovarao na iste. Usled kompleksnosti situacije, CZOR je shvatio da

je jedini način još veće umrežavanje i uspostavljanje partnerstva sa mladima, saradnicima, volonterima, institucijama, kolegama iz regiona, biznis sektorom i medijima.



CZOR je prilagodio svoj rad novom kontekstu i novim društvenim, kako lokalnim tako i globalnim izazovima. Bila to veoma izazovna godina gde je CZOR svoje resurse „rastegao“ do maksimuma. CZOR je morao naučiti šta znači **rezilijentnost**, odnosno otpornost na promene, i još uvek učimo. Jednako tako smo shvatili da su doslednost svojim **vrednostima i principima delovanja**, kao i upornost, **fleksibilnost**, otvorenost za nova učenja i inovativnost ključna za ostvarivanje rezultata. Ali jednako tako, u tom procesu učenja pravili smo i greške, iz kojih smo učili i postali nešto pametniji i zrelijiji.

A u skladu sa tim, **CZOR je ostao dosledan svom motu:**



## VOLONTERI, UPRAVNI ODBOR I NADZORNI ODBOR



U skladu sa organizacijskim razvojem i povećanjem obima posla uočena je potreba za zapošljavanjem novih osoba, pri čemu je CZOR u 2021 godini imao **9 zaposlenih i 4 saradnika/ce na nepuno radno vreme**. Ovim se nastavlja pozitivan trend rasta zaposlenih.

U 2021. godini, CZOR je imao **38 aktivnih volontera i volonterki**, koji su prošli kroz 2 obuke usmerene na upoznavanje sa vrednostima i radom udruženja i jačanje

kapaciteta volontera/ki. Volonteri i volonterke CZOR-a bili su uključeni u planiranje i sprovođenje aktivnosti direktnog rada sa mladima, ali i u aktivnosti sektora za obrazovanje i sektora za javne politike, obezbeđujući tako veće učešće mladih u procesima donošenja odluka u organizaciji.

Sastanci upravnog i nadzornog odbora nastavljeni su sa redovnim radom i u 2021.godini, ali u onlajn okruženju, koji su nas usmeravili sa svojim savetima kako bismo što adekvatnije odgovorili na tekuće izazove i prilagodili naš rad novim metodama rada. Ovom prilikom se **zahvaljujemo našim volonterima i volonterkama, upravnom i nadzornom odboru** kao i njihovom uloženom trudu i neprocenjivom doprinosu rada i razvoja CZOR-a u ovoj izazovnoj godini.



## ČLANSTVO U MREŽAMA I STRATEŠKA PARTNERSTVA

---

U 2021. godini zaposleni CZOR-a i njegovi članovi nastavili su sa obavljanjem funkcija u sledećim telima na nacionalnom, evropskom i svetskom nivou:

- ❖ Upravni odbor Nacionalne asocijacije omladinskih radnika – NAPOR
- ❖ Punopravno članstvo u Movendi international
- ❖ Članstva Novosadskom omladinskom forumu
- ❖ Članstvo i osnivač OPENS-a (Evropska prestonica mladih Novi Sad)
- ❖ Članstvo Krovne organizacije mladih Srbije KOMS
- ❖ Savetodavni odbor Regionalne kancelarije za mlade – RYCO
- ❖ Mreža Globalnog obrazovanja; Savet Evrope, Centar Sever – Jug

U 2021. CZOR je nastavio sa saradjnjom i strateškim partnerstvom IOGT-NTO POKRETA, Centrom za edukacijom mladih iz Bosne i Hercegovine, FORUM MNE iz Crne Gore, a povodom zajedničkog zalaganja za prevenciju konzumacije alkohola, kao i sa NAPOR, KOMS-om, OPENS-om. U istoj misiji CZOR je ostvario partnerstva relevantnim ministarstvima, institucijama, UN agencijama, a neki od njih su i ozvaničeni sa Memorandumom o saradnji.

Takođe kroz mrežu Zapadnog Balkana uz podršku fondova Evropske unije, a na temu prevencije socijalnog isključenja, zapošljavanja i umrežavanja, CZOR dodatno sarađuje sa TOKA Kosovo\*, YSC – Albania, JAZAS Novi Sad, Somborski edukativni Centar, Obrazovno metodički centar “Katedra”, Somborski omladinski Boom, Kolping Društvo Srbije, Kancelarijom za mlade, Novi Pazar kao i sa 24 OCD, kao i Beogradskim Centrom za ljudska prava i Vlade Divac Fondacijom.

Od saradnje na lokalnom nivou, izdvojili bismo Osnovnu školu za obrazovanje odraslih, Sveti Sava, Gradska biblioteka Novi Sad, Digitalni omladinski centar, SOS Ženskim centrom, IT kompanijama (StartIT, Dafed), mesnim zajednicama iz Novog Sada. Dugogodišnja saradnja Centrom Sever - Jug Saveta Evrope povodom Globalnog obrazovanja, je nastavljena., U ovoj godini uspostavljena su partnerstva sa medijma čime rad CZOR dostiže veću vidljivost.

IOGT-NTO-MOVEMENT



**MOVENDI**  
INTERNATIONAL

 **Forum MNE**



**OPENs  
2019**  
Omladinska prestonica Evrope  
NOVI SAD



KROVNA ORGANIZACIJA  
MLADIH SRBIJE



Regional Youth Cooperation Platform



Влада Републике Србије  
**МИНИСТАРСТВО ЗА РАД,  
ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И  
СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА**

**UNODC**  
United Nations Office on Drugs and Crime



ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE  
SMANJENJE SIROMAŠTVA



КАНЦЕЛАРИЈА ЗА БОРБУ  
ПРОТИВ ДРОГА



  
**Град Нови Сад**  
City of Novi Sad



**TOKA**



STARTIT CENTAR



Beogradski centar  
za ljudska prava

  
**FONDACIJA ANA I VLADE DIVAC**





# SPROVEDENI PROJEKTI 2021

PROJEKTI 2021	DONATOR	BUDŽET
„LAŽNA SLOBODA – životni stil bez alkohola“	IOGT NTO Movement Ministarstvo omladine i sporta	759.000,00 SEK 1.100.000,00 RSD
Mladi u centru I	OPENS – Omladinska prestonica mladih	700.000,00 RSD
Mladi u centru II	OPENS – Omladinska prestonica mladih	700.000,00 RSD
“Changing life from grass-root” – strengthening vulnerable children resilience to alcohol related harm	IOGT - NTO Radiohjälpen	790.500,00 SEK
„My career from zero to hero“	SIPRU	30.000,00 CHF
„One-stop-shop service for social inclusion and youth employability“	Evropska komisija	231.937,67 EUR <b>164,882.18 EUR</b>
“My career from zero to hero“ Strengthening networks of Western Balkan CSOs to implement one-stop-shop youth employability model for future jobs of 4.0. digital revolution	Evropska komisija	EUR 1.111. 110,00 <b>EUR 286,323.98 - 2021</b>
Global Education	Council of Europe, North South Centre	4.999,00 EUR
ODOBRENI PROJEKTI ZA 2022		
LAŽNA SLOBODA – životni stil bez alkohola“	IOGT NTO Movement	800.000,00 SEK
“Changing life from grass-root” – strengthening vulnerable children resilience to alcohol related harm	IOGT - NTO Radiohjälpen	790.500,00 SEK
Lets Talk developing gender sensitive mental health program for youth people	Erasmus+	29.839,00 EUR
„One-stop-shop service for social inclusion and youth employability“	Evropska komisija	231.937,67 EUR 67.055,49 EUR
“My career from zero to hero“ Strengthening networks of Western Balkan CSOs to implement one-stop-shop youth employability model for future jobs of 4.0. digital revolution	Evropska komisija	1.111.110,00 EUR (



## OMLADINSKI RAD

U 2021. godini direktni omladinski rad u CZOR-u odvijao se u **3 programska pravca**:

- ➊ Zabava počinje ovde
- ➋ Mobilni omladinski klub
- ➌ CZOR putuje

U godini koja je za nama, CZOR tim koji realizuje programe omladinskog rada pojačan je sa još jednom omladinskom radnicom, i to iz redova volontera/ki, i 2 volontera/omladinska radnika i radnice, koji su prepoznali CZOR kao mesto u kome kroz volonterski angažman mogu dalje razvijati znanja i veštine koje su stekli tokom prethodne godine, na univerzitetском kursu „Liderstvo i razvojni omladinski rad u zajednici“. Angažovanje novih omladinskih radnika i radnica, koji su prethodno učestvovali u nekom od programa CZOR-a i kroz njih dovoljno osnaženi da preuzmu ulogu omladinskih radnika i radnica u organizaciji predstavlja deo kulture organizacije na koji je CZOR naročito ponosan i koji će nastaviti da neguje i u budućnosti.

Važan trenutak u 2021. za omladinski rad u CZOR-u bilo je i otvaranje Omladinskog centra OPENS, koje je konačno pružilo prostor u kome mladi mogu da borave, provode svoje slobodno vreme i iniciraju aktivnosti i programe koji ih zanimaju, podržani u svemu od strane omladinskih radnika i radnica.



Fotografija: Otvaranje OPENS omladinskog centra

# Zabava počinje ovde...

---

Tokom čitave godine, CZOR je imao svoj **omladinski klub**, koji je u zavisnosti od uslova i epidemiološke situacije radio kroz različite modele i na različitim lokacijama (onlajn, u Omladinskom centru OPENS i Digitalnom omladinskom centru, prostorijama CZOR-a, na Šstrandu, na Fruškoj gori, organizovani odlasci u bioskop i Srpsko narodno pozorište). Programi i aktivnosti koji su sprovedeni su:

- ➊ **KOMPAS KARIJERE** – obuhvata informisanje mladih o različitim zanimanjima i karijerama (sprovedene su onlajn aktivnosti sa mladim sagovornicima/ama iz oblasti: influensinga, omladinskog rada, HR u IT-u i poslovi koje mladi mogu da rade tokom školovanja (sagovornici: dostavljač hrane, konobar, frilenserka koja predaje engleski);
- ➋ **LET'S TALK** – klub konverzacijskog engleskog za volontere/ke i aktiviste/kinje CZOR-a koji su zainteresovani da vežbaju svoje znanje engleskog, kako bi im se olakšala mobilnost i učešće u međunarodnim aktivnostima CZOR-a;
- ➌ **PSIHOLOŠKO OMLADINSKO SAVETOVALIŠTE** – edukativne radionice u saradnji sa SOS Ženskim centrom, koje su vodile edukovane volonterke sa formalnim obrazovanjem iz psihologije, a na teme

kao što su samopouzdanje, odnos sa roditeljima, prokrastinacija, depresija, anksioznost;

*Fotografija: Književni klub – između redova*



- ❶ **KNJIŽEVNI KLUB „IZMEĐU REDOVA”** – program kreiran i realizuje se u saradnji sa Digitalnim omladinskim centrom (ogrankom Gradske biblioteke u Novom Sadu), tokom koga mladi koji se interesuju za književnost razmenjuju mišljenja i utiske o književnim delima koja sami biraju, a na teme kao što su: egzistencija, estetika, filozofija, buntovništvo, politika, religija i sl.;
- ❷ **JAVNE AKCIJE** – iniciraju ih i organizuju volonteri i volonterke sa osnovnim ciljem promocije zdravog stila života i životnog stila bez alkohola. U 2021. realizovano je humanitarno plesno veče na Šstrandu, u saradnji sa plesnim klubom „Ritmos del Mundo”; kao i rekreativne biciklističke vožnje na Fruškoj gori, u saradnji sa Biciklističkim klubom „Stražilovo”;



Fotografija: Javna akcija: Ritmos del Mundo

- ➊ **OMLADINSKI KLUB** – aktivnosti usmerene na kvalitetno provođenje slobodnog vremena u zdravom i bezbednom okruženju, koje su pored zabave (trivia kviz večeri, karaoke, turnir u stonom fudbalu, večeri društvenih igara, gejming druženja, kućni bioskop, obeležavanje Noći veštice), takođe imale i svoj edukativni deo (kviz veče o globalnom obrazovanju, rodnoj ravnopravnosti i alkoholu, radionice posvećene Mesecu ponosa, radionice programiranja i digitalnog marketinga, radionice o nasilju u porodici, laganju, onlajn obrazovanju, odnosu društva prema modernoj tehnologiji itd.).

Od septembra 2021. Omladinski klub CZOR-a je deo Omladinskog centra OPENS i svake srede uveče organizuje aktivnosti za mlade koji žive u Novom Sadu, te polako postaje prostor u kome se susreću mladi koji učestvuju u različitim aktivnostima i programima CZOR-a.



Fotografija: Veče društvenih igara – OPENS omladinski centar

---

# 300

UKUPAN BOJ MLADIH KOJI JE UČESTVOVAO U AKTIVNOSTIMA  
ZABAVA POČINJE OVDE...TOKOM ČITAVE GODINE



Fotografija: Promocija zdravih stilova života, biciklističke vožnje u saradnji sa biciklističkim klubom Fruška Gora

---

# Mobilni omladinski klub

---

Izmešteni, terenski omladinski rad i u 2021. ostao je jedan od najprepoznatljivih programa CZOR-a.

Ključna reč za ovu godinu bila je **"kontinuitet"**!

Zahvaljujući dodatnom prikupljanju sredstava, MOK je uspeo da nastavi svoj rad u Adicama i na Klisi, ušavši po prvi put i u neformalno romsko naselje Veliki rit, što je omogućilo veće dosezanje devojaka koje žive u zajednici, a redovno posećivanje terena i održavanje odnosa sa mladima koji su uključeni u ovaj program od 2019. godine doprinelo je tome da CZOR s ponosom može da kaže da ima 2 grupe mladih - **70 mladih** (uzrasta od 15 do 22 godine) iz Adica i iz Velikog rita.

70



---

Ovi mladi kontinuirano učestvuju u aktivnostima i osnaženi su da iniciraju i osmišljavaju sadržaj samog programa (neke od aktivnosti koje su mladi inicirali su pomoć u učenju, treniranje i turnir u odbojci za devojke, karaoke večeri, kućni bioskop i večeri društvenih igara).

Veliki uspeh ogleda se u tome i što je ostvaren visok nivo poverenja u lokalnoj zajednici, pa je u 2021. i grupa devojaka sa Adica, kojima inače nije dozvoljeno da bez roditelja napuštaju zajednicu, učestvovala i u aktivnostima u CZOR prostorijama i OPENS Omladinskom centru, zajedno sa grupom mladića iz Velikog rita.

Kroz Mobilni omladinski klub, CZOR je dosegao oko **450 mladih** i oko **600 dece** koja žive u udaljenim zajednicama (na teritoriji Klise, Adica i Šangaja), a omladinski radnici i radnice, kao i volonteri i volonterke sproveli su čak 70 aktivnosti izmeštenog omladinskog rada u ovim naseljima.



*Fotografija: Rad sa mladim devojkama i momcima, Šangaj*

Osim ovoga, CZOR je u prethodnoj godini po prvi put posetio i Šangaj, gde je ostvarena značajna saradnja sa mesnom zajednicom i ogrankom Gradske biblioteke u Novom Sadu.

Mobilni omladinski klub je i dalje, na **lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou** prepoznat kao primer dobre prakse i, između ostalog, bio je sastavni deo kampanje „Deca sveta“ (Världens Barn) Švedske

fondacije Radiohjälpen – prilog o MOK-u i deci i mladima sa kojima CZOR radi emitovan je kao deo gala večeri za prikupljanje sredstava u Švedskoj „Zajedno za decu sveta“ (Tillsammans för Världens Barn).



*Fotografija: Mobilni omladinski klub: Deca i mladi probaju goggles naočale – prevencija konzumacije alkohola*

# CZOR putuje

---

Nažalost, kao i u prethodnoj godini, COVID-19 i dalje ograničava mobilnost mladih i mogućnost realizacije projekata čije su sastavne aktivnosti omladinske razmene. CZOR i dalje održava partnerstva u sklopu 2 projekata finansirana kroz Erazmus+ program, i to sa organizacijama: Null Prosent Island, Centar za edukaciju mladih BiH, Upsala Zirk Rusija, Dunare.EDU Rumunija, Movendi International Švedska, Juvente Estonija, UTRIP Slovenija, Juvente Nemačka, IOGT Polska Poljska, Juvente Norveška.

Osim toga, u 2021. CZOR je proširio svoju mrežu partnera sa novim dvogodišnjim Erazmus+ projektom čiji je cilj jačanje kompetencija omladinskih radnika i radnica za rad sa mladima na temu mentalnog zdravlja, sa posebnim osvrtom na različitost pristupa uslovljenu rodnim ulogama, a napraviće se poveznica i sa konzumacijom alkohola. Projekat kreće sa realizacijom u januaru 2022. a partneri CZOR-a su **Forum za slobodu odgoja Hrvatska**, **Kentro Merimnas Oikogeneias Kai Paidiou** (Centar za socijalnu akciju i inovacije) **Grčka** i **Centro per lo sviluppo creative „Danilo Dolci”** (Centar za kreativan razvoj „Danilo Dolči“) **Italija**.

---



Osim ovoga, CZOR je u 2021. nastavio saradnju sa **Filozofskim fakultetom Univerziteta u Novom Sadu**, studijski program **Socijalni rad**, i omogućio za **14 studenata/kinja** I i II godine studija realizaciju studentske prakse, tokom koje su se studenti/kinje upoznali sa omladinskim radom kao metodologijom i zanimanjem, omladinskom politikom i izmeštenim omladinskim radom, a sve u cilju podizanja svesti i edukacije budućih socijalnih radnika i radnica o značaju omladinskog rada i potrebi za saradnjom između institucija sistema (kao što je Centar za socijalni rad) i organizacija civilnog društva koje se bave dosezanjem mladih koji su u riziku od socijalne isključenosti.

*Fotografija: Skupština Krovne organizacije mladih Srbije, KOMS*



CZOR je nastavio sa svojim aktivnim učešćem kao **članica Krovne organizacije mladih Srbije i Novosadskog omladinskog foruma**, učešćem na sednicama Skupštine KOMS odn. NOF-a i konsultacijama odn. radnim grupama ovih saveza. Osim toga, u 2021. podržali smo učešće naših volontera i volonterki da se uključe u Akademiju omladinske politike, Program jačanja kapaciteta KOMS i OPENS-a, kao i na Dijalogu mladih sa premijerkom, održanom u februaru 2021. godine. Takođe, CZOR ima svog predstavnika, ispred NOF-a, u Savetu za mlade Grada Novog Sada.

Naravno, **veliku zahvalnost dugujemo i brojnim partnerima i saradnicima koji su nas podržali i pomagali naš rad** u prethodnoj godini, a to su: Minaqua, Gomex, Amplituda, Kuglana Žabac, novosadski jutjuber Yasserstain, plesni klub Ritmos del Mundo, Mesna zajednica Šangaj, Gradska biblioteka u Novom Sadu (ogranak „Trifun Dimić“ Šangaj i Digitalni omladinski centar), Biciklistički klub „Stražilovo“, JKP „Gradsko zelenilo“ i JKP „Tržnica“, Kulturna stanica Mlin, SOS Ženski centar, Omladina JAZAS Novi Sad, BalkanIDEA Novi Sad, NAPOR i SEP, UNICEF, KOMS, NOF, itd.

# Volonteri i volonterke

---



U 2021. godini **38 mladih volontera i volonterki** bilo je angažovano na različitim aktivnostima: od planiranja i sprovođenja javnih akcija, terenskih aktivnosti, radionica za svoje vršnjake/inje u prostorima namenjenim mladima, pripremi i promociji aktivnosti za mlade, sprovođenju onlajn aktivnosti, pružanje podrške u logistici za sprovođenje različitih projektnih aktivnosti itd. Svaki volonter/ka imao je ulogu i obim odgovornosti prema sopstvenim interesovanjima, prilikama za lični, socijalni i profesionalni razvoj i ličnom izboru.

Fotografija: Sastanak sa volonterima i volonterkama, Limanski park, Novi Sad



Fotografija: Srce Mobilnog omladinskog kluba – volonteri i volonterke

U prvoj godini pandemije CZOR je postao svestan da ne postoje stvarne prepreke da u svoj rad uključi mlade iz cele Srbije, pa je ove godine u saradnji sa UNICEF-om učestvovao u pilotiranju platforme za onlajn volontiranje „Volonteri na mreži”, zahvaljujući kojoj je u svoj rad, kao volontere i volonterke, uključio i mlade iz Trstenika, Niša i Beograda, koji volontiraju onlajn.

Pored njih, naši volonteri i volonterke žive i rade ili studiraju u Novom Sadu, ali većina njih u stvari dolazi iz najrazličitih gradova i mesta u Srbiji (pa i šire) i to iz Bačkog Petrovog Sela, Valjeva, Kovačice, Smedereva, Rume, Srbobrana, Niša, Vršca, Kraljeva, Loznice, Prijepolja, Sremske Kamenice, Sremskih Karlovaca, Velikog rita, Futoga, Prijedora. Pored toga što su, uz podršku omladinskih radnika i radnica, sproveli preko 100 aktivnosti na terenu (Klisa, Adice i Šangaj), u Omladinskom centru OPENS i Digitalnom omladinskom centru, na Šstrandu, Fruškoj gori, onlajn, kao i u prostorijama CZOR-a, volonteri i volonterke su takođeinicirali i kreirali priručnik za sprovođenje javnih akcija, sa fokusom na promociju zdravog stila života i životnog stila bez alkohola, koji će biti objavljen u 2022. godini i predstavljaće nasleđe novim generacijama mladih koji će odrastati u CZOR-u i učiti o aktivizmu u zajednici i organizovanju aktivnosti za svoje vršnjake i vršnjakinje.

## U 2021 CZOR JE IMAO:

- ➊ 4 omladinska radnika i radnice, koji su podržali/e akcije
- ➋ 38 volontera i volonterki
- ➌ 9 različitih lokacija (uključujući i onlajn prostor)
- ➍ 119 aktivnosti
- ➎ za 750 mladih, od čega
- ➏ 138 mladih učestvuje kontinuirano u programima omladinskog rada



# Promena iz korena

---

CZOR je, kroz aktivnosti prikupljanja sredstava, obezbedio dvogodišnje finansiranje od strane **fondacije Radiohjälpen**, u okviru projekta „*Changing life from grass-root – strengthening vulnerable children resilience to alcohol related harm*“.

**Cilj projekta** ogleda se u **osnaživanju dece i mlađih** koji žive u siromaštvo (ili riziku od siromaštva) u udaljenim zajednicama Novog Sada (Klisa, Adice i Šangaj), i **povećanju njihove otpornosti na faktore rizika koji podstiču konzumaciju alkohola**, a koja predstavlja prepreku deci i mladima da izađu iz generacijskog ciklusa siromaštva. Kroz kvalitetnu međusektorsku saradnju ova deca i mlađi dobiće



Godišnji izveštaj rada CZOR 2021

pristup boljim uslugama i servisima podrške, biće osnaženi u odnosu na faktore rizika kojima su izloženi u svome okruženju (kao što su napuštanje formalnog obrazovanja, porodično i rodno zasnovano nasilje, nezaposlenost i sl.).

Na samom početku projekta, **CZOR je sproveo istraživanje** o stanju i potrebama lokalnih zajednica Klisa, Adice i Šangaj, kroz koje su prikupljene relevantne informacije od dece i mlađih, ali roditelja/staratelja koji žive u ovim udaljenim zajednicama, kao i od institucija i organizacija civilnog društva koje sprovode programe na ovim lokacijama ili rade sa ciljnom grupom koja živi u ovim zajednicama.

Na osnovu ovako prepoznatih potreba CZOR je započeo kreiranje edukativnih programa prilagođenih svakoj zajednici (kao što su pomoći u učenju i izradi domaćih zadataka, edukativne radionice na temu zdravlja i higijene, aktivnosti slobodnog vremena, aktivizam u lokalnoj zajednici, edukacije o prevenciji rizičnih ponašanja, uključivanje mlađih koji nemaju završeno osnovno obrazovanje nazad u sistem formalnog obrazovanja, podrška u informisanju i obraćanju institucijama itd.), a u saradnji sa relevantnim i zainteresovanim institucijama i organizacijama civilnog društva.

U kreiranju programa za sada aktivno učestvuju ogrank Gradske biblioteke „Trifun Dimić” u Šangaju, Mesna zajednica Šangaj i Škola za osnovno obrazovanje i vaspitanje odraslih „Sveti Sava”, a u narednoj godini nastavlja se rad na kreiranju programa i njihovo sprovođenje, kao i integracija u program Omladinskog centra OPENS.

Institucije odn. organizacije civilnog društva sa kojima je uspostavljen kontakt i/ili saradnja u prethodnoj godini su: Kancelarija za inkluziju Roma AP Vojvodine, Centar za socijalni rad Novi Sad, Centar za porodični smeštaj i usvojenje Novi Sad, Dečije selo „Dr Milorad Pavlović”, Ustanova za decu i mlade u Veterniku, Institut za zdravstvenu zaštitu dece i omladine, Mesna zajednica Šangaj, Škola za osnovno obrazovanje i vaspitanje odraslih „Sveti Sava”, Gradska biblioteka u Novom Sadu (ogranak „Trifun Dimić” u Šangaju), osnovnim školama „Veljko Vlahović” (Šangaj) i „Jožef Atila” (Telep), udruženja BalkanIDEA Novi Sad, Kolping Društvo Srbije, UG Patrija, ADRA Srbija, Novosadski humanitarni centar, Centar za proizvodnju znanja i veština, Omladina JAZAS Novi Sad, Asocijacija Kulturanova, Inicijativa za ravnopravnost, inovativnost i društveni angažman. Kako bi se na vreme upoznali sa lokalnim stanovništvom, ostvarili odnos i ispitali potrebe lokalne zajednice, Mobilni omladinski klub je sproveo 70 aktivnosti na terenu i već uključio određeni broj dece i mladih u aktivnosti namenjene kvalitetnom provođenju slobodnog vremena.





# OBRAZOVANJE MLADIH I RELEVANTNIH AKTERA

„One-stop-shop“

„SVE NA JEDNOM MESTU – Za socijalnu inkluziju i  
zapošljivost mladih“

Kontinuirana emigracija – posebno mladih i visokokvalifikovanih – stvara neusklađenost između raspoloživih veština i potrebnog sastava radne snage. Nedostatak veština je već primećen u određenim sektorima kao što je IT sektor. IT sektor nudi mnoge mogućnosti za zapošljavanje različitih nivoa složenosti i stoga je veoma pogodan za prekvalifikaciju, posebno za mlađe, koji su u svakodnevnom kontaktu sa IT-om. Formalno obrazovanje ne uspeva da odgovori adekvatno i blagovremeno na brze promene u potrebama tržišta rada. Nedostatak mekih veština i praktičnih iskustava poslodavci u zemljama Zapadnog Balkana često navode kao najveći problem. Za razliku od formalnog obrazovanja koje stvarati „probleme“ zbog visokih zahteva administracije, neformalno obrazovanje može brzo da odgovori na te izazove zbog svoje fleksibilnosti. Dodatni izazov za obrazovanje donosi 4.0. industrijska revolucija.



Problem u budućnosti neće biti nedostatak zaposlenja, već nedostatak veština koje će zahtevati nova radna mesta. Potrebno je kombinovati digitalne, prenosive i preduzetničke kompetencije, osnažujući mlade ne samo da traže otvorene mogućnosti za posao, već i da stvaraju nova radna mesta i deluju globalno. Meke ili prenosive veštine, mladi upravo stiču kroz programe omladinskog rada. Zbog nedostatka međusektorske saradnje, postojeće službe za zapošljavanje mladih koje sprovode OCD u većini slučajeva su jednodimenzionalne – fokusirane samo na jedan aspekt: digitalne veštine, preduzetništvo, praksa ili meke veštine. Čak i ako mlada osoba pohađa kurs za stručno usavršavanje, na kraju im nedostaje jedna od ključnih kompetencija za zapošljavanje, što ih primorava da pohađaju nekoliko programa, što dovodi do konfuzije i demotivacije.

„SVE NA JEDNOM MESTU“ predstavlja model integrisanih usluga za zapošljivost mladih koji nisu u sistemu obrazovanja, radnom odnosu, niti u sistemu obuke (mladi iz „NEET“ populacije), zasnovan na „one-stop-shop“ metodologiji, koji na jednom mestu omogućava mladima da razviju veštine i znanja neophodna za unapređenje njihovih sposobnosti za zapošljavanje i povezivanje sa malim i srednjim preduzećima i IT kompanijama.

„Sve na jednom mestu“ je program obuke namenjen mladim ljudima koji žele da unaprede svoje znanje i veštine i u potrazi su za poslom. Bez obzira kojom profesijom planirate da se bavite, korišćenje savremenih digitalnih alata, preduzetničke i meke veštine su sastavni deo svakog

posla, te smo u skladu sa tim i kreirali „One stop shop“ model koji na jednom mestu obuhvata sve što je potrebno mladima kako bi brzo i lako došli do posla.

Program se sastoji iz 3 kurса koja će se organizovati u periodu od januara do novembra 2022.

- Kurs mekih veština
- Kurs digitalnog marketinga
- Kurs preduzetništva u IT-ju

Postoji veliki broj kurseva, ali ono po čemu se program obuka „Sve na jednom mestu“ izdvaja je činjenica da pokriva kompletan i zaokružen set veština na jednom mestu, uz fokus na buduće zaposlenje.

U okviru obuke 25 stipendija biće dodeljene.

Ukoliko polaznik uspešno prođe kurseve, dobija priliku da u drugoj fazi programa radi na konkretnoj izradi IT biznis ideje uz direktnu podršku uspešnih mentora / predstavnika firmi, i to u trajanju od 3 meseca.

Takođe će imati mogućnost da svoju biznis ideju predstave u okviru „Elevator pitch“ događaja i uđu u top 6 timova koji će dobiti podršku u vidu biznis savetovanja, podršku pri nalaženju dodatnih finansijskih sredstava i ostalih važnih elemenata za početak biznisa.

Projekat „SVE NA JEDNOM MESTU – Za socijalnu inkluziju i zapošljivost mladih“ dvogodišnji je program koji Centar za omladinski rad (Srbija) sprovodi u partnerstvu sa Forum MNE (Crna Gora), Kancelarijom za mlade Novi Pazar i Građanskom inicijativom mladih Rožaje (Crna Gora), u 6 opština prekograničnog regiona Sandžak u Srbiji i Crnoj Gori.

# Moja karijera na putu do heroja

U 2021. godini model integrisanih usluga za povećanje zapošljivosti mladih „My Career from Zero to Hero“ je implementiran u 5 ekonomija Zapadnog Balkana: Srbiji, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, Kosovu i Albaniji, a koji je finansiran od strane Evropske unije i SIPRU tima Vlade R. Srnje

Projekat se sprovodi u partnerstvu sa Centrom za edukaciju mladih, Bosna i Hercegovina, Forum MNE, Crna Gora, Mladi za društvene promene, Albanija, TOKA, Kosovo\*.

250 mladih koji nisu zaposleni, niti su u obrazovanju ili treningu (mladi u NEET statusu), je upisalo obuke, zasnovane na one-stop-shop metodologiji, koje će im omogućiti da na jednom mestu razviju veštine neophodne za poslove budućnosti u okviru 4.0 digitalne revolucije.

Formirana je mreža organizacija civilnog društva Zapadnog Balkana kojoj je pristupilo 35 organizacija koje učestvuju u sprovođenju nekog od elemenata modela integrisanih usluga „My Career from Zero to Hero“, sa ciljem zagovaranja za prepoznavanje organizacija civilnog društva kao nosioca poslova zapošljavanja i insitiucionalizaciju modela integrisanih usluga za povećanje zapošljivosti mladih na nivou regiona



Primjenjujući ovaj model u Srbiji, CZOR je dodelio 6 grantova za organizacije civilnog društva, kako bismo ostvarili partnerstva, umrežili resurse i zajedničkim snagama sproveli model koji je baziran na integrisanim uslugama u Srbiji:

#### Grantovi su dodeljeni:

- ➊ Kolping društvo, Srbije
- ➋ Somborski edukativni centar
- ➌ Omladina Jazas, Novi Sad
- ➍ Somborski omladinski BOOM
- ➎ Obrazovno metodički centar
- ➏ Labaratorija idea, IDEA LAB

Zajedničkim snagama sprovodimo **2 obuke** za **50 mlađih** sa smanjenim mogućnostima:

- ➊ Kurs za digitalni marketing
- ➋ Kurs za programiranje mobilnih aplikacija



Fotografija: Kurs digitalnih veština u OPENs omladinsko

Svaki od navedenih kurseva se sastoji od:

- ➊ Prenosivih veština
- ➋ Karijernog vođenja i savetovanja
- ➌ Digitalnih veština
- ➍ Preduzetništva u IT
- ➎ Onlajn tutorijala za podršku sticanja digitalnih veština, a koji su otvoreni za sve mlade

*Kursevi se sprovode u OPENs omladinskom centru, StartIT, škola katedra*

---

# Zagovaranje u prevenciji socijalnog isključenja

Centar za omladinski rad je, kroz učešće u Radnoj grupi za praćenje i sprovođenje **Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine i Akcionog plana za period za 2021. do 2023. godine**, nastavio zagovaračke procese započete u 2020. godini, osiguravajući na ovaj način prepoznavanje organizacija civilnog društva kao nosioca poslova zapošljavanja u Srbiji, naročito u okviru priprema za sprovođenje EU Programa Garancije za mlade.

S tim u vezi, kroz nacionalnu komponentu modela „My Career from Zero to Hero“, Centar za omladinski rad je u saradnji sa **Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja i Nacionalnom službom za zapošljavanje**, razvio akreditovanu obuku za jačanje kapaciteta aktera omladinske politike za dosezanje, aktivaciju i podršku teže zapošljivim i nezaposlenim mladim licima, što značajno treba da doprinese **prepoznavanju organizacija civilnog društva kao nosioca poslova zapošljavanja**, kao u okviru **EU Programa Garancije za mlade**, tako i na tržištu rada.

CZOR napisan je i **priručnik za prevenciju socijalnog isključenja i dosezanja NEET mlađih** koristeći metodologiju **omladinskog rada**. Ovaj priručnik predstavlja nužnu literaturu za gore pomenutu obuku, a podržan je kroz finansiranje od strane SIPRU tima, Vlade R. Srbije.



# Globalno obrazovanje

U 2021. godini, Centar za omladinski rad je zajedno sa Ministarstvom omladine i sporta, nacionalnim koordinatorom za globalno obrazovanje, nastavio da se zalaže za promociju i implementaciju globalnog obrazovanja u Srbiji.

U okviru zagovaračkih procesa, kroz učešće Posebnoj radnoj grupi za izradu Predloga Nacionalne strategije za mlade, Centar za omladinski rad je osigurao da se pojma globalnog obrazovanja po prvi put spominje u nekom nacionalnom strateškom dokumentu. Šta više, globalno obrazovanje je prepoznato u okviru specifičnog cilja 3. Mladi su aktivni učesnici društva na svim nivoima kroz međusektorsku saradnju, razvijene kapacitete i održive mehanizme učešća subjekata omladinske politike, odnosno meru 3.5. Mladi su informisani i kompetentni za smisleno učešće u građanskom društvu i doprinos u realizaciji ciljeva održivog razvoja u skladu sa principima globalnog obrazovanja.



Fotografija: Kviz za mlade na temu rodne ravnopravnosti i alkohola

Takođe, Centar za omladinski rad je u partnerstvu sa Ministarstvom omladine i sporta organizovao Nedelju globalnog obrazovanja 2021 u okviru koje je organizovao nacionalno takmičenje za najbolju praksu globalnog obrazovanja u oblasti rodne ravnopravnosti, kao 5. cilja održivog razvoja. U Nedelji globalnog obrazovanja 2021 je učestvovalo više od 900 mladih, 7 organizacija civilnog društva, 7 škola i 1 državna institucija. Na kraju nedelje globalnog obrazovanja proglašen je pobednik koji je osvojio Fun Geeks titulu, koja je 2020. ustanovljena kao nacionalna nagradu za najbolju praksu globalnog obrazovanja tokom nedelje globalnog obrazovanja koju dodeljuje Ministarstvo omladine i sport.

Dodatno, Centru za omladinski rad je, od strane Centra Sever Jug, dodeljen ugovor za sprovođenje monitoringa i evaluacije globalnog obrazovanja na nacionalnom nivou, sa ciljem izvođenja zaključaka i preporuka za unapređenje promocije i implementacije globalnog obrazovanja koji će biti uključeni u globalni zagovarački proces Centra Sever

Jug na Pan-evropskom kongresu globalnog obrazovanja koji će se održati u maju 2022. godine u Strazburu, u Francuskoj



. Fotografija: Aktivnost od OCD koja je učestvovala u Nedelji globalnog obrazovanja

# JAVNO ZAGOVARANJE I UNAPREĐENJE JAVNIH POLITIKA

---

Kada je Centar za omladinski rad 2017. godine započinjao projekat „**Lažna sloboda**“ naišao je na zid praktično svih aktera koji utiču na **kreiranje bezbednog okruženja za mlade, jer je kultura konzumacije alkohola** u Srbiji izuzetno jaka, kao i otpori da se ona promeni. Pet godina kasnije CZOR je drugi put **okupio predstavnike relevantnih institucija i organizacija na nacionalnom nivou** da razgovaramo o tome šta možemo zajedno da promenimo kako bi svi mladi bili zdraviji i bezbedniji. Tako

je sačinjen zajednički zaključak u 11 tačaka sa preporukama za unapređenje javnih politika koje se odnose na prodaju alkohola i koji će biti predstavljen Savetu za mlade Vlade Republike Srbije tokom 2022. godine, u koju ulazimo sa 18 partnera (narodni poslanici, ministarstva, inistitucije, zdravstveni institute, UN organizacije, omladinski savezi i asocijacije) sa kojima zajedno radimo na tom cilju.



Prvi takav sastanak sa kojeg je takođe proizašao zajednički zaključak održan je krajem 2020. godine i doprineo je tome da, zahvaljujući podacima koji su izneti predstavnicima organizacija i institucija, u 2021. bude izmenjen **Zakon o zaštiti potrošača i uvede prekršajne prijave za prodaju alkohola maloletnim licima odnosno bitno omogući primenu Zakona**. Podatak koji je bitno uticao na te izmene je taj da za 5 godina nije izrečena ni jedna kazna za nezakonitu prodaju alkohola, dok 94 odsto mlađih smatra da im je alkohol lako dostupan. Na kraju 2021. godine broj sankcija je 5, i mada taj uspeh ne možemo sasvim pripisati uticaju CZOR-a, ono što možemo je da nadležne organizacije počinju da brinu o tome nakon što su čuli naše podatke.

Zahvaljujući kvalitetnom i kontinuiranom radu i zagovaranju onoga što mladima najviše doprinosi a to je

pravo na zdravlje, CZOR je pozvan da bude deo posebnih radnih grupa za **izmene Zakona o mladima i Nacionalne strategije za mlade za period 2022-2030**. Proces izmene Zakona o mladima tek predstoji u 2022. godini, dok je nova Strategija u fazi finalne verzije, I očekuje se da u prvim mesecima 2022. uđe u javnu raspravu. Veliki značaj je što je CZOR jedina organizacija za mlade koja je direktno koordinisala izradu 2 od 5 ciljeva Strategije, rame uz rame sa omladinskim savezima i asocijacijama. I doprinela da Strategija prepozna štetan uticaj alkohola po zdravlje i blagostanje mlađih.

I na kraju 2021. godine, možemo sa ponosom reći – time što smo pitanje uticaj alkohola po zdravlje mlađih stavili na agendu relevantnih institucija i organizacija, javno zagovaranje smo podigli na sledeći, novi i viši nivo, i pokrenuli talas promena.

# Početak kampanje ZDRAVLJE MLADIH ISPRED PROFITA

---

Posmatrajući društvene okolnosti i učeći iz sopstvenih lekcija godinama, koliko je alkohol važan segment socijalnog odrastanja i prihvatanja među mladima, kao i da je konzumiranje komponentu uticaja na zdravlje zamenilo komponentom zabave, CZOR je istraživanjem iz 2015. godine došao do pogubnih podataka - **da duplo više mladih konzumira alkohola prvi put pre 13. nego posle 18. godine, i to najčešće u okruženju najbliže porodice.** Svestan toga da je pitanje konzumacije alkohola među mladima češće posledica uticaja drugih nego njihove slobodne volje, Centar za omladinski rad je kreirao društveno odgovornu kampanju „**ZDRAVLJE MLADIH ISPRED PROFITA**“ namenjenu opštoj populaciji sa glavnom porukom da alkohol štetno utiče na zdravlje mlađih i da je stoga važno da prijave nadležnim svaku nezakonitu prodaju alkohola maloletnim licima. Pojavljivanje glumaca iz humorističke serije **DRŽAVNI POSAO** dodatno je dalo na značaju kampanje, i na naš poziv **Radio televiziji Vojvodine** da je emituje, dobili smo potvrđan odgovor.



Tako je kampanja **ZDRAVLJE MLADIH ISPRED PROFITA** zaživila emitujući se na 7 medijskih platformi RTV-a u periodu od dva meseca tri do pet puta dnevno.

Iako će tek prvi meseci 2022. godine pokazati domete ove kampanje, to što su je podržala **dva ministarstva, Grad Novi Sad, OPENS, UNICEF, dva strateška inostrana partnera CZORa** kao i uticajne ličnosti iz sfere medija, kulture i

umetnosti, govori u prilog tome da se svest u društvu postepeno ali kontinuirano menja i da u toj misiji CZOR dobija sve veću podršku relevantnih aktera. A posebno raduje poziv RTVa da i nakon emitovanja kampanje ostanemo partneri i u narednom periodu nastavimo zajedno da doprinosimo kreiranju zdravog okruženja za mlade.



Fotografija: isečak iz video kampanje: *Zdravlje mladih ispred profita- Državni posao*

# Svima je potrebno još informisanja o štetnom uticaju alkohola na mlade

## OBUKA STUDENATA ŽURNALISTIKE

Četvrtu godinu za redom, Centar za omladinski rad organizovao je **edukaciju za STUDENTE ŽURNALISTIKE** o etičkom izveštavanju o mladima i konzumaciji alkohola, obuhvatajući ukupno skoro 200 budućih novinara i novinarki koji će svojim radom uticati na svest mlađih o konzumaciji alkohola. U 2021. godini otišli smo korak dalje i konzumaciju alkohola povezali sa **stereotipnim rodnim ulogama u društvu**, te kako kada se one povežu sa konzumacijom alkohola dovode do najozbiljniji mogućih posledica a to je **nasilje**. I kako oni kao budući novinari da izveštavaju tako da mlađi imaju svest da alkohol nije izbegavanje odgovornosti ili zabava.

Od 29 studenata/kinja koji su pohađali edukaciju, trećina se izjasnila da bi im bilo više nego korisno kada bi bilo više edukacija i načina



da dobiju nova znanja koja bi im pomogla da profesionalno obavljaju svoje buduće zadatke.

## PODRŠKA RODITELJIMA

Slušajući povratne informacije sa prve obuke koju je CZOR organizovao za članove **Saveta roditelja osnovnih i srednjih škola u Novom Sadu**, o tome da je potrebno roditeljima u školama pričati o **štetnom uticaju alkohola na mlade**, CZOR je u 2021. organizovao upravo takvu jednu obuku u osnovnoj školi u Beočinu. Takav pristup pokazao se kao veoma dobar je **30 roditelja** prisustvovalo, aktivno učestvovalo i usvojilo nova znanja o tome na šta treba da

obrate pažnju kada je reč o njihovoj deci i konzumaciji alkohola. Za roditelje i školu kreirani su mini vodiči o tome kako da sa decom razgovaraju o konzumaciji alkohola i da kod njih afirmišu kritičko promišljanje, a mi od njih dobili nove ideje za nove edukacije – da im približimo ponašanje adolescenata kako bi ih bolje razumeli i zašto imaju potrebu da konzumiraju alkohol



Fotografija: Podrška roditeljima u Beočinu

# Nove lekcije za bolje rezultate – evaluacija programa *Fake free*

---

CZOR sa 2021. godinom završava još jedan važan proces a to je sprovođenje 5-godišnjeg programa “Lažna sloboda - životni stil bez alkohola”, podržanog od strane švedske organizacije **IOGT NTO Movement**.

Za prethodnih 5 godina mnogo toga se uradilo – od prvih treninga i obuka za mlade, preko edukacija za roditelje, predstavnika medija do uspostavljanja Standarda za sprovođenje aktivnosti bez konzumiranja, promocije i prodaje alkohola, kao i uticaja javne politike na nacionalnom nivou. Taj put bio je veoma trnovit i da bismo znali šta možemo bolje, a šta da nastavimo kao što smo radili, **CZOR je sproveo evaluaciju čitavog programa** u kojem je učestvovalo **33 predstavnika** omladinskih organizacija, saveza i kancelarija, institucija, bivših i trenutno zaposlenih u CZORu, mladih, predstavnika medija i članova Saveta roditelja.

Najvažnija poruka izlazi da su zahvaljujući tom programu, **mladi danas bezbedniji u omladinskim aktivnostima**, da i oni koji su pružali najveći otpor za primenu Standarda sada vide njegove benefite i da bi bez tog programa nastavljena negativna praksa konzumiranja alkohola u aktivnostima omladinskog rada.

Sa druge strane, evaluacija je pokazala da je gotovo svim učesnicima potrebno više vremena, edukacija i

senzibilisanog pristupa kako bi razumeli svoju ulogu i svrhu u njemu i nastavili da primenjuju nove vrednosti samostalno.

Za CZOR ovo je važna poruka i prilika da naučene lekcije primeni kroz buduće aktivnosti, saradnje i rezultate kako bi mladi živeli svoje osnovno pravo – pravo na zdravlje.



**„Mladi danas bezbedniji u omladinskim aktivnostima“**

# Omladinski savez udruženja OPENS

---

Koristeći postignuća i iskustva iz procesa Omladinske prestonice Evrope Novi Sad 2019, OPENS se u 2021. godini pozicionira kao resurs centar koji radi na osnaživanju mlađih i osoba koje rade sa njima, kao i omladinskih organizacija i organizacija za mlađe. Senzibilije zajednicu i razvija omladinsku politiku.



## Vizija OPENS-a:

*Mladi u Srbiji su zdravi, ekonomski nezavisni, ravnopravni i aktivno doprinose održivom razvoju zajednice u kojoj žive i žele u njoj da ostanu.*

U svetlu gore navedenog utvrđeni su **strateški pravci delovanja**:

- ⚙️ Transformacija omladinske politike
- ⚙️ Senzibilizacija aktera omladinske politike i zajednice
- ⚙️ Osnaživanje civilnog sektora
- ⚙️ Direktan rad sa mlađima

Ostvarena je saradnja sa UNICEFOM, EPK2022 i započeti su EU projekti: "European Inovatory", "Urban Youth Volunteering" i "YUPAD". Takođe treba napomenuti projekte/programe "Novi Sad grad mlađih – Srbija Zemlja mlađih" i "U centru održive omladinske politike". Navedene projekte/programe implementiraju OPENS tim, organizacije osnivači i partnerske organizacije.

---

U ovih nekoliko meseci funkcionisanja Omladinskog centra, kroz interesovanje subjekata omladinske politike i frekvenciju realizovanih događaja, potvrdila se činjenica da je Novom Sadu nedostajao prostor za programe mladih i za mlade.

Započet je konsultativni proces izrade **STANDARDA OMLADINSKIH PROSTORA** uz učešće Krovne organizacije mladih Srbije, Nacionalne asocijације пратићара/ки омладинског рада, Асociјације кancelariја за младе, OPENS-a i njegovih чланica, као и Министарства

омладине и спорта и других relevantnih udruženja mladih i za mlade.

Novina od ove godine је pokretanje OPENS Fonda за лиčni razvoj koji podržava **mlade žene i devojke i mlade umetnike/ce**, који ће да стекну компетенције и вештине потребне за успех у изабраним професијама и/или на личном плану. Новак који је стипендистима на располaganju издвојен је кроз део зараде прикупљене приликом извођења представе **"Ko je ubio Dženis Džopljin?"** у току 2020. и 2021. године, као и кроз донацију корпоративног партнера.



Fotografija: Predstava: Ko je ubio Dženis Džopljin?

Više na <https://opens2019.rs>



Narodnog fronta 35/28, 21000 Novi Sad

[www.czor.org](http://www.czor.org)

Pratite nas na:



2021, Novi Sad,

---